

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Henōtikon siue Pacificatorivm Dissecti Belgii

Afhakker, Aegidius

Vrsellis, 1618

Capvt VI. De quibusdam difficultatibus spectantibus ad concilium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64709)

nitatem, & concordiam inter se membra retinerent. Nam sicut esse & florere Ecclesia Christi potest absque omni politica potestate, ut primis 300. annis manifestè visum fuit, cum non tantum pacem nullam, aut quietem; sed persecutiones, dispersiones, mortes & vicula ab eadem pateretur: ita habuit, adeoque etiamnum habet, quo inter infinitas licet hereticorum sectas corporali præsentia constituta, tantam inter membra sua conferuet unionem & pacem, ut non in duo aut plura dissectum, sed omnino vnum Christi corpus dici & esse valeat.

Postremo si (ut volunt etiam Contra-Remonstrantes) nemo contra aut præter Dei voluntatem in sacris literis reuelatam aliis præcipere quidquam possit, Remonstrantes autem parati sint sacræ Scripturæ iudicio se submittere; quomodo iure compelli, ut à sententia sua discedant, poterunt priusquam in sacræ scripturæ iudicio legitime fuerint erroris conuicti? Fiat ergo (inquiunt) conciliū.

CAPVT VI.

De quibusdam difficultatibus spectantibus ad conciliū.

Sequitur nunc Consilium vltimum de ferenda per nationalem synodum sententia definita.

definitiva, cui qui acquiescere voluerint, eos profratribus habendos; qui contumaces in contraria sententia perstiterint, pro hæreticis reiiciendos & vitandos, atque ita habendam concordiam sine ijs, quibuscum ante haberi non poterat. Auitum sane hoc est remedium, & ab ipsis etiam Apostolis vsurpatum *Act. 15.* A Contra-Remonstrantibus etiam iam à multis annis impense expetitum; sed ne Catechismus & Confessio reuiderentur & ob alias forte etiam causas hæctenus dilatum.

Remonstrantes non tantidem synodum faciunt, nisi vel Ordines ferendæ sententiæ præsideant, vel de tolerantia spes certa affulgeat. Quamobrem quæstiones quasdam solent aduersarijs mouere, quibus & ferendæ per synodum sententiæ difficultas appareat, & latæ utilitas euanescat. Conantur tamen ad quæstiones illas respondere Contra-Remonstrantes. Inter quos author Responsionis ad tres quæstiones cum ad quæstionem tertiam *pagina quadragesima prima* statuisset, debere per synodum pastorum & superintendentiû Ecclesiæ iuxta sacras literas dijudicari, si quid in doctrina hæctenus recepta ordinatius aut clarius disponi possit, etiam in ipsa confessione & Catechismo; eique synodo Remonstrantes, (ni contumaces haberi velint) debere se submittere; obijcit sibi *pagina quadragesima secunda* hoc modo: *Dicetur hic:*
Si

Si Remonstrantes id fecerint, iam certa eos manet condemnatio; aduersarios enim suos habebunt iudices. Respondet: Quid si in synodo omnes aut maxima pars eorum de Remonstrantium sorte essent; nunquid & tunc pars aduersa sententiam diceret? Certe pastores Ecclesiæ cum aliqua saltem doctrina & Religione in synodo compareant oportet: Si velint, vt Magistratus controuersarum inter partes iudicem agat, praterquam quod si nec legitima esset Ecclesiæ synodus, nec id Magistratus officio condescens; etiam tunc, approbante Magistratu vel vnam vel alteram partem, cum alteram ipse sequatur, numquid iterum pars aduersa sedebit iudex? Nihil amplius ad quæstionis solutionem dicit: Sed subiungit, Remonstrantes ob pacis studium, quod profitentur, debere silentio obtegere, si quid diuersum opinentur, quod salutem non attingit, nisi fraternæ collatione dissidiū possit componi. Si autem de necessitate vel perfectione salutis sit quæstio, prouocent ad synodum, quæ si cuius partialitate contra Dei verbum processerit, tum Magistratus de veritate rite instruatur, moneaturque, vt procuret bonâ fieri in terra sua reformationem: id quod dein Magistratus, vbi probe negotiū intellexerit, & de veritate plene certus effectus fuerit, debito, inquit, modo efficiet. Sic, ait, fecerunt primi Papatus reformatores, qui videntes in Papatu fundamētū salutis esse euersum, clare id ex Dei ver-

bo demonstrarunt, ad liberū legitimūq; conciliū prouocantes, cumq; illud Tridenti tyrannico modo non iuxta Dei verbū haberetur, Magistratū admonuerūt, (postquam Romanus Anti-Christus nil nisi regni sui idololatrici stabilimētū quaereret) ipsi suas terras iuxta Dei verbum rite curarent reformari. Et hac causa fuit, cur Ecclesia Belgica confessionem suā ad Hispania Maiestatem transmiserint. Sic etiam Remonstrantes deberēt, &c. Sed miror hunc hominem aliās subtilem satis, ita nunc miserè quæstioni propositæ satisfacere. Quis Remonstrantium ita cęcutiat, vt respondere (si velit) non possit, multo ordinatius Arminium suam reformationem instituisse quam Lutherum ipsum; imo omnia seruasse quæ hic ab authore præscribuntur: Lutherum enim primo reformationē suam à concitando populo incepisse, pro concione contra indulgentias horrendum detonuisse, theses numero ad nonaginta quinque & in ijs de purgatorio, de vera pœnitentia & charitate, deq; indulgentijs copiose, contra cōmunē totius Christianitatis doctrinam, multa asseruisse, antequam vel proprium ditionis istius, cui subiectus erat, Episcopum de cōcepta reformatione admoneret; vt testatur, præter Florimundum Remundum, etiam ipse Sleidanus Luthero studiosissimus: Arminium vero nunquam populo sententiam suam explicuisse; in Academia solum sententiam

R
suam

*Hac de Lu-
thero fate-
tur Sleida-
nus, qui ta-
men ipse
Lutheranus
viam turpi-
ver ingra-
tia Lutheri
mentitur,
vt à quodā
11000. mē-
daciōrum
in ipso de-
prehēta
esse testetur
Floremun-
dus Remun-
dus.*

suā de prædestinatione tanquam probabilem
docuisse: hoc prohibitum numquam fuisse,
ne quidē apud Catholicos: Lutherum Romā
citatum ad Pontificē, licet adhuc legitimū solum
iudicē illū agnosceret, eo se conferre noluisse,
Arminium ab Ordinibus citatū comparuisse,
doctrinam suam eis probatam reddidisse, in
nullo vnquā Magistratui rebellē extitisse. Lu-
therum an. 1519. tertia die Martij datis ad Pō-
tificem literis protestatum esse se erga Romanā
Ecclesiam & ipsum quoque sic esse affectum, vt
nihil in eam moliri cogitet, tantam enim eius Ec-
clesiæ potestatem esse, vt præter vnum Christum in
rebus humanis nihil ea sit excellentius. Ab hoc
tamen Pontifice, ad quē à Cardinale Caietano
appellauerat, sequenti anno hæresios damna-
tum: Altero dein anno ab Imperatore supre-
mo eius in politicis Domino iterum damna-
tū & proscriptum, cū tali encomio, vt in pro-
scriptionis decreto dicat Imperator, immen-
tatem Lutheri atq; rabiē nullius oratione satis ex-
plicari posse: nō hominem esse qui sic agat, sed dam-
nem potius humana specie, &c. Lutherum ite-
rum ad concilium prouocasse, sed in concilio
vniuersali Tridenti congregato iterum dam-
natum fuisse. Quod si tyrannice & contra li-
teras factum fuerit, vt propterea Lu-
therus iam à Cesare damnatus, Cæsari sub-
ordinatum ac subiectum quempiam Ma-
gistratum politicum iure interpellari
Armi- tam s

Arminium nihil mitius à zelo Contra Remonstrantium expectare potuisse, cum illi expresse fateantur doctrinam Arminij salute salua subsistere non posse, ideo eorum iudicio se committere nec debere, nec posse, hoc se prædicere, quod Lutherus postea dixit. Mississe etiam quidem Belgicas Ecclesias confessionem suam, quam modo nesciunt à quibus facta sit, ad Regem Hispaniæ; illum tamen confessionem istam improbasse, & iuxta uniuersale totius orbis concilium Tridentinum aliã confessionem aliamque reformationem illis præscripsisse; tũ Ecclesias illas Belgicas sententię regię acquiescere noluisse. Nunc quoq; ipsos Hollandiæ Ordines summa prudentia & æquitate moderationẽ quandã Contra Remonstrãtib. præscripsisse, quã ipsi recipere nõ minori contumacia denuo negarint: ita nihil ipsis placere, quicquid vel Ecclesia vel Magistratus quicumq; statuerit; frustra ergo nunc illos de Magistratus officio hæc interferere, nihilq; ad quæstionẽ propositam respondisse.

Alteram dein author libelli pag. 44. mouet quæstionẽ: *Quæretur hic, inquiens: Quid si ergo Synodus aut Concilium quippiam concluderet verbo Dei cõtrarium, Anne ministri omnes & Ecclesia membra ei stare conclusioni tenerentur? An Magistratus eandem manutenere?* Resp. Nondum ita factum est, nec decet vt Remonstrantes de suis confratrib. nec Magistratus de fidelibus ministris, tam sinistre suspicentur: ad rem ipsam veniamus,

Leyd. p. 34

R 2

Vide a.

abilem
o fuisse,
Romã
mũ fuit
oluisse,
aruisse,
hisse, in
lle. Lu
s ad Põ
Romanã
tum, vt
eius Ec
istum in
b hoc
ierano
damna
e supre
damna
in pro
immani
satis ex
ed dam
um tre
concilio
m dam
ontra le
erea Lu
ari sob
am Ma
bellari
Armi.

videamusq; quem Deus sit daturus exitum. Sed
 heu cœcitas! Licuitne Luthero, Caluino eorū
 que consortib. cum benignis, charitate lectu-
 ritateq; instructissimis literis ad Trident. Co-
 cil. sapius euocarentur, licuitne inquam illi
 de tanto Concilio ex toto terrarū orbe tot
 tegris annis celebrato suspicari, quod de his
 Contra Remonstrantibus suspicari non de-
 ceat. Mirum quā confidentia tantū sibi ascri-
 bere hi homines non vereantur; præsertim
 cum non ex solis diuinis literis, sed ex Cate-
 chismo etiam & confessione sua, commentis
 incertorum hominum, de controuersis sen-
 tentiam ferre cupiant. Sed pergit ipse & fa-
 tetur, quod si contra Scripturam aliquid con-
 cluderetur in synodo, nec populū nec Magis-
 tratum ad approbandum conclusionem
 istam fore obligatū; debere tamen nihilomi-
 nus negotium in legitima synodo pertracta-
 ri. Moxque ita subdit: vt igitur hoc discrimen
 & cause huius aq̄itas recte intelligatur, sci-
 dum est, sicut triplex est questio, sic etiam esse qua-
 si triplex iudicium. Prima questio est: An doctrina
 quedam, salua conscientia, tanquam vera tenē-
 possit: hoc iudicat solum verbum Dei. Secunda
 An doctrina aliqua in Christi Ecclesia tolerari
 eiusq; propugnatores pro membris ministrisq; Ec-
 clesie haberi debeant: hoc iudicant ex verbo
 Pastores, & inspectores Ecclesie, iuxta illud Act.
 18. Attendite ergo vobis & vniuerso gregi, &c.

ad hoc iudicium est synodus. Tertia: An doctrina aliqua palam in aliquo regno doceri debeat: hoc iudicat Magistratus vt caput populi.

Subtilis equidem nec satis Theologica *1. Thess. 5.*
 distinctio, à qua liberari se Venator meritò *20.*
 iam dudum petijt. Quid enim? An ergo Scriptura tam imperfecta, vt omnia iudicare circa religionem nequeat? nunquid Scriptura sacra etiam, quicquid bonum est, tenendum esse iudicat, si ergo etiam quænam illa sint quæ tanquam vera æstimari secunda conscientia possunt, adeoque quæ bona sint, sufficienter diiudicat, quid opus est ex Pastoribus Ecclesiæ quærere, quid pro vero in Ecclesia recipi aut tolerari debeat? Item cum Christus Dominus Apost. ad prædicandum per orbem vniuersum Euangelium, ablegaret, numquid præcepit eis, vt ex regibus & præsidibus sententiam quærerent, num placeret eisdem Euangelium palam in regnis eorum doceri? Nec mandatum hoc eis est à Domino nec obseruatum: sed prædictum potius: *antereges & præsides ducemini propter me, &c.* Nescit hic homo Euangelicæ prædicationis dignitatem; nescit eandem (quem pro se citat) Grotius; in cuius verbis (pag. 46. hic citatis) nulla est de S. Scripturæ iudicio mentio, magisque dicit Scripturam iudicandam à quolibet partiuulari homine quam iudicare quidquam. Sed de hoc infra. Interim instat author iste vsque